

הכשרת מחלבות תנובה לפסח

מערכות הייצור במחלבות תנובה עוברות ברובן הכשרה מדי יום ביומו במשך כל ימות השנה, מכיוון ששמירה על איכות המוצרים דורשת ניקיון יסודי וחיטוי בין ייצור אחד לייצור הבא אחריו. מערכות הייצור בנויות כמעט כולם מנירוסטה ותהליך הניקיון האוטומטי שבסוף כל ייצור וייצור כולל שטיפה במים, ניקיון יסודי בחומר בסיסי בטמפרטורה גבוהה, ולפחות פעם אחת בשבוע גם ניקיון בעזרת חומצה. לבסוף, יש שטיפה נוספת וחיטוי, שבמקומות רבים נעשים ע"י הזרמת מים רותחים או קיטור חי בטמפרטורות גבוהות. כל תהליכי הניקיון והחיטוי הללו נחשבים במקרים רבים, מבחינה הלכתית, להכשרה.

בנוסף לכך, אין כמעט מערכת ייצור חמה הבאה במגע עם חמץ גמור במשך ימות השנה, כך שההכשרה לפסח היא רק מספקות וחומרות. גם במקרים בהם יש חומרים שיש בהם חששות וספקות חמץ (כגון, תמציות, מחמצות וכדומה) הם בטלים בהרבה יותר משישים, באופן שלא נדרשת הכשרה מהדין (גם במקרים בהם הם לא בטלים במוצר מחמת שהם נחשבים לדבר המעמיד הרי שהכלים לא נאסרים מהדין).

למרות זאת, לפני הייצור לפסח עוברות כל המערכות ניקיון יסודי, השבתה מפעילות במשך 24 שעות ולאחר מכן הכשרה ברותחים. כמו"כ, מקפידים שבמקרה שבו חלק מהמחלקות עובדות עדיין בחומרים לא כשרים לפסח, לא יהיה כל קשר (אפילו לא באמצעות מערכות הקיטור המשותפות) בין המחלקות המייצרות עדיין בחומרים לא כשרים לפסח ובין המחלקות המייצרות כשר לפסח.

בקווי ייצור בהם יש שימוש בחמץ גמור, כגון גרנולה ותוספות חמץ אחרות, אין צורך בהכשרה מכיוון שהדבר נעשה בטמפרטורה קרה שאיננה גורמת לבליעה וכל מה שנדרש זה תהליך ניקיון יסודי למערכות.

המקומות הבעייתיים ביותר מבחינת הכשרה לפסח במחלבות הם המערכות לערוב אבקות שונות (אבקות חלב לסוגיהן, עמילנים, מייצבים, קקאו, סוכר וכדומה) שם אין אפשרות בדרך כלל לנקות במים, ושם נדרשת עבודה רבה וקשה מאוד להגיע לניקיון יסודי ביותר לפני תחילת הייצור הכשר לפסח.

לאחר כל תהליכי הניקיון והחלפת חלקים שלא ניתן לנקותם, אנו משתמשים במערכות אלו במשך שבועיים בחומרים כשרים לפסח ללא סימון כשר לפסח, מכיוון שיש מקומות סגורים שייתכן ולא הצלחנו להגיע אליהם ולנקותם ניקיון מוחלט, ושימוש בחומרים כשרים לפסח זמן רב לפני התחלת הייצור לפסח מבטיח את שטיפת כל המקומות הללו משאריות החומרים הלא כשרים לפסח שנשארו שם. באופן כזה מובטח לנו שברגע שמתחילים בייצור הכשר לפסח לא נשארו במערכת גרגרי אבקה שאינם כשרים לפסח, וגם אם נשאר משהו הרי שהוא בטל בהרבה אלפים.

"שטיפה" כזו בחומרים כשרים לפסח יכולה לשמש כפתרון רק במקרה שמדובר על קטניות או על חששות וספקות. במקומות בהם מדובר על שימוש באבקה שעלולה להכיל דגנים שעלולים להיות חמץ גמור או לא מסתמכים על "שטיפה" כזו ונדרש ניקיון מוחלט או שהמערכת המכילה חומרים בעייתיים אלו נסגרת לתקופת הייצור לפסח.

בשנים האחרונות הושקע מאמץ גדול כדי להוציא משימוש את החומרים האבקתיים הלא כשרים לפסח, שעוברים במערכות אלו שאין אפשרות לנקותם במים, כך שכיום כמעט ואין במקומות הללו חששות חמץ גמור.

נתיב החלב ב, עמ' 7